

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA 2018/136
Ulloq 14.11.2018
Aqqa Samuelson

Meeqquvinni pikkorissunik sulisoqalernissaq anguniarlugu qanoq iliorluta perorsaasutut ilinniarnep sulinissallu pilerinarnerulernissaa pillugu apequteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq, Nivi Olsen, Demokraatit)

Meerartavut pisuussutitta annerpaartarivaat. Nunatsinni ukiut tamaasa meeqqat 800-t sinneqartut inunngortarput. Meeqqat inunngortartut tamarmik maattuunngorniarunik alaatsinaattunngorlutillu isumassorneqarnissamik asaneqarnissamillu pisariaqartitsipput. Meeqqap inunngorneraniilli paarilluarneqarnissaa pisariaqarpoq. Meerartatta navialinngitsunik aammalu toqqissisimasunik avatangiiseqartinneqarlutik peroriartornissaat Inuit Ataqatigiit pingaartippaat.

Siunissami namminiilivinnissamut inuiaqatigiit piumasaqaataat naapertorlugit meerartatsinnut piginnaasassanik pisariaqartinneqartunik, pingaarnertut assersuutigineqarsinnaapput meerartatta imminnut tatiginissaat, imminnut naleqartutut misiginissaat, sassarsinnaaneq minnerunngitsumillu nammineersinnaalernissaat pigiliutsitsiniarnikkut atugarissaarnissamullu ineriartortitsisuummata. Tamakkumi meerartatta pigiliukkunikit sapiissuseqarlutik imminnullu tatigalutik inuiaqatigiinnut appakaannissaat qulakkeerneqarsinnaammat. Meerartavut inuiaqatigiinnut appakaatinnginnerini inuiaqatigiittut ataatsimoorluta meeqquvinnilu "ivassavagut" siunissami inuiaqatigiinni sunniuteqarluarlutik inuulernissaat qulakkeerniarlugu.

Nunatsinni inoqarfinni arlaqartuni illoqarfinni nunaqarfinnilu meeraaqquvinni meeqquvinnilu utaqquisut amerlassusaat assigiinngitsorujussuusinnaammata politikikkut oqallisigineqartariaqartoq Inuit Ataqatigiit isumaqarput.

Oqallisissiami eqqaaneqartoq Inatsisartut inatsisaat nr. 16, 3. december 2012-imeersoq naapertorlugu angajoqqaat perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik sunik pisariaqartitsinersut pillugit Naalakkarsuisut misissueqqullugit peqquneqarsimasut maluginiarparput, qinersisoqartussanngormalli misissuinissaq naammassineqanngitsoorsimalluni. Misissuinerup naammassineqanngitsoorsimanagera uggornartutut oqaatigisariaqarpoq.

Illoqarfinni nunaqarfinnilu meeqquviit pisariaqartitsinerat qulaajaaffigineqartariaqartut isumaqarpugut. Illoqarfinni nunaqarfinnilu meeqquvinni atugassarititaasut assigiinngitsorujussuusinnaapput. Taamaattumik piffissami aggersumi meeqquviit eqqarsaatigalugit qanoq pisariaqartitsisoqarnersoq, taavalu illoqarfinni nunaqarfinnilu

meeqquerivinni atugassarititaasut misissuiffigilluarneqarnissaat Inuit Ataqtigiit kaammattuutigerusuppaat.

Meeqqueriviit ilinniarluarsimasunik suliamullu ilisimaarinnilluartunik perorsaasunik sulisoqartut illersorsinnaalluarnerpaajusarput. Meeqqueriviit ingerlalluartut perorsaasoqarniarnerullu tungaatigut pitsaasumik atugassaqtitaasut siunissami ingerlalluaannarnissaat ineriartortuarnissaallu politikikkut illersorlugulu pingaartittuartaqarparput.

Perorsaasutut sulinissaq kajuminnarnerulersinneqassappat, atugassarititaasut pitsanngorsarneqassappata, perorsaanermillu suliaqartartortavut amerlisarneqassappata, periarfissat ilaat tassaasoq perorsaasutta akornanni suliffeqarnerup iluani atugassarititaasunik pitsanngorsaanissaq. Taamaattumik meeqquerivinni pikkorissunik sulisoqalernissaq anguniarlugu Nunatsinni meeqquerivinni atugassarititaasut nalilersuiffiginissaat misissuiffiginissaallu naammassineqartariaqartoq kaammattuutigerusupparput. Meeqqueriviit ingerlanneqarnerannut kommunit nakkutiginnittussaataapput. Meeqquerivinnut tunngatillugu nalilersuinissami misissuinissamilu kommunit qanimut suleqatigilluinnaqqissaartariaqarput.

Meeqquerivinni pikkorissunik sulisoqalernissaq anguniarlugu Nunatsinni meeqqueriviit avatangiisitigut illutatigullu pitsanngorsarneqarnissaat pinngitsoorneqarsinnaanngilaq. Meeqqat toqqissimasumik aammalu pitsaasumik avatangiiseqartinneqarlutik meeqquerivinniittarnissaat Inuit Ataqtigiit pingaartippaat. Taamaattumik piffissami aggersumi meeqquerivinni avatangiisigissaanissaq illutatigullu pitsanngorsaanerit ingerlanneqarnissaannut kommunit qanimut oqaloqatigineqassasut suleqatigineqassasullu Naalackersuisunut kaammattuutigerusupparput. Meeqquerivinnut pitsanngorsaanissamut sanaartornissamullu aningaasaliissutit kommuninut siammarneqarnissaat Inuit Ataqtigiit oqariartuutigerusuppaat. Kommunit meeqqueriviit ingerlanneqarnerinut qanimut ilisimasaqarluartuupput, pisariaqartinneqartunullu eqqummaarittuullutik, taamaalillutik kommunit meeqquerivinnut pitsanngorsaanissamut sinaakkutissanik pitsaanerusunik pinsinnaatitaaffeqarnerulernissaat anguneqassammat.

Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat aammalu angajoqqaat meeqquerivinni perorsaasut atugaannik pitsanngorsaanissamik oqariartortuarnerat tusaaneqartariaqarpoq. Nunatsinni perorsaasunut perorsaasullu ikiortaasa atugassarititaasut, ulluinnarni sullissinermi akissaatitigullu suliamut naapertuulluurtumik inissiisoqarnissaa pisariaqarpoq. Meeqquerivinni pikkorissunik sulisoqalernissaa anguneqassappat akissarsiatigut atugarissaartitsinerulernissamut pitsanngorsaanerit ingerlanneqartariaqartut Inuit Ataqtigiit isumaqarput. Perorsaasutut ilinniagallit meeqqueriviit avataanni atorfeqartut arlaqarput. Perorsaasutut ilinniagallit meeqquerivinni sulerusussuseqalissappata atukkatigut pilerinarsaanissarput pinngitsoorneqarsinnaanngilaq. Matumani susassaqtut qanimut oqaloqatiginissaat pingaaruteqartorujussuuvoq. Ajornartorsiut qaangerniarlugu Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat, Namminersorlutik Oqartussat, Kommunit, minnerunngitsumillu angajoqqaat qanimut

suleqatigiittariaqarput. Perorsaasut atorfeqarneq imaannaanngitsuvoq unammillernartuullunilu. Unammilligassat nutaat, ilisimasariaqakkallu nutaat takkussuuttuarput. Perorsaasut ilinniagallit piginnaasaat pissutsinut ullutsinni naleqquttunut malinnaatinneqartariaqarput.

Perorsaasut ineqartitaanerat inoqarfinni assigiinngitsuni unammillernartutut oqaatigisariaqarpoq. Perorsaasut ilinniagallit ilinniarnermi naammassinerisa kingorna ineqartinniarneqartarnerat unammilligassaavoq, annermik inoqarfinni inissaaleqiffiusuni. Perorsaasut ilinniagallit pilertornerusumik aammalu ajornaannerusumik ineqartinniarneqarnerat aaqiiviginissaa pisariaqarpoq. Ukiuni aggersuni perorsaasut ineqartinniarneqarnerat aaqiiviginiarlugu inissianik sanaartortoqarnissaa allaqqussinnaanngitsoq isumaqarpugut.

Ilinniarnuarsimasunik sulisoqaraanni meeqqat sumiginnakkat paasipallanneqartalernissaat tapersersorparput. Meeqquerivinni pikkorissunik sulisoqarnikkut meeqqanik sumiginnaasarnep atornerluisarnerullu siusissukkut paasineqajaartarnissaa anguneqartariaqarpoq. Meeqqanik sumiginnaasarnep atornerluisarnerullu kingusissukkut paasineqartarnera ilungersunartuuvoq. Anguniagassatta pingaarnersarisarisariaqarpaat meerartatta pitsaanerpaamik ajunnginnerpaamillu inuuniarnermikkut toqqammavilerneqarnissaat qulakkiissallugu.

Piffissaq qaninnerusooq isigalugu perorsaasunik naammattunik peqalernissaa Inuit Ataqtigiinniit taperserparput. Perorsaasut sulinerup ilinniarnerrullu pilerinarnerrulersinnissaanut ilinniartitaaneq qiviartariaqarparput. Nunatsinni perorsaasut perorsaasunngorniartartullu amerlisarnissaanut suliniuteqartoqartariaqartoq Inuit Ataqtigiit isumaqarput.

Ukiuni kingullerni Perorsaanermik Ilinniarnik Ilulissaniittoq annertusaaffigineqarpoq. Tamanna nuannaarutigisariaqarpoq.

Perorsaasunik ilinniartitsineq eqqarsaatigalugu piginnaasassatigut qaffasissumik pitsaassutsimillu qulakkeerinnittarneq Perorsaanermik Ilinniarniup kivissinnaagaa takoreerparput. Siullertut qulakkiigassarivarput Perorsaanermik Ilinniarniup pioreersup inerisartuarnissaa nukittorsartuarnissaalu.

Meeqquerivinni sulisussat naammattut pikkorissullu pigilissagutsigit amerlanerusunik ilinniartitsisariaqarnerput allaquttussaannilaq. Taamaattumik perorsaasunngorniarnifimmik nutaamik pilersitsisinnaaneq soqutiginaateqartutut isumaqarfigivarput, meeqquerivinni pikkorissunik sulisoqalernissaq annertusisamik iliuuseqarfigisariaqarmat.

Ulluunerani paaqqinnittarfinnut periusissatut iliuusissatullu pilersaarummik saqqummiussinissamik Naalakkersuisut peqquneqarnissaat pillugu 2016-imi ukiakkut ataatsimiinnermi Inuit Ataqtigiit siunnersuummik saqqummiussipput. Siunnersuut Naalakkersuisunit tigulluarneqarluni partiinilu tamanit taperserneqarsimam nuannaarutigaarput. Ulluunerani paaqqinnittarfinnut periusissatut iliuusissatullu pilersaarummik

Naalackersuisut tungaanniit suliap qanoq ingerlanera sukumiinerusumik paasisaqarfiginissaa kissaatigaarput qilanaaralugulu.